

De cursus Moedertaalanalyse in een nieuw jasje

Charlotte Mostaert & Heleen Leysen

opleiding Logopedie en Audiologie, Thomas More Antwerpen, charlotte.mostaert@thomasmore.be

Veel meertalige kinderen ondervinden moeilijkheden in de schooltaal, het Nederlands. Bij de meesten onder hen zijn deze moeilijkheden van voorbijgaande aard. Zij hebben een blootstellingsachterstand in het Nederlands (Singer & Gerrits, 2017). Een veel beperkter deel van de kinderen, zo'n 7% kampt met een aangeboren taalontwikkelingsstoornis (Tomblin et al., 1997; Winter, 2001). Die kinderen ondervinden hardnekkige problemen in elke taal.

Een correcte diagnostiek van een taalontwikkelingsstoornis bij meertalige kinderen vormt een grote uitdaging voor logopedisten wereldwijd (o.a. De Houwer, 2019; Fleckstein et al., 2018; Grech & Dodd, 2007; Paradis et al., 2011). Om misdiagnoses te vermijden, is informatie over de moedertaal essentieel. Het onderscheid tussen een blootstellingsachterstand en een taalontwikkelingsstoornis is op basis van onderzoek van de Nederlandse taalvaardigheid alleen niet te maken (o.a. Bedore & Peña, 2008; Boerma & Blom, 2017; Mostaert et al., 2012; Mostaert et al., 2019; Altinkamis & Simon, 2020). In combinatie met gegevens over de moedertaal kan dit wel. Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis vertonen immers in alle talen problemen. Meertalige kinderen met een blootstellingsachterstand hebben alleen een achterstand in het Nederlands.

Logopedisten spreken in de meeste gevallen zelf de moedertaal/talen van hun cliënten niet. Zij kunnen voor moedertaalanalyse een beroep doen op taalanalisten (Mostaert et al., 2016). Een taalanalist is een tolk die is opgeleid om een spontane taalanalyse uit te voeren in de moedertaal. Hij ondersteunt de logopedist bij het beoordelen van de taalvaardigheid in de moedertaal van het kind.

Thomas More biedt als enige een cursus aan voor tolken om taalanalist te worden. De cursus werd ontwikkeld in 2013 en geüpdatet in 2015. Foyer vzw en voormalig expertisecentrum Code van Thomas More waren de eersten in Vlaanderen om taalanalisten in te zetten bij het werken met meertalige kinderen. Tegenwoordig kunnen logopedisten een beroep doen op taalanalisten via Foyer vzw (voor regio Brussel) en via Taalbrug.be.

Na al die tijd is de cursus aan een nieuwe update toe. Met de steun van HaBilNet hebben we de cursus voor taalanalisten vernieuwd. Onder de nieuwe naam Cursus Moedertaalanalyse gaat zowel een actualisering van inhoud als werkvorm schuil. Op basis van input uit een werkveldbevraging bij taalanalisten en recente wetenschappelijke inzichten over diagnostiek bij meertalige kinderen in het algemeen en specifiek over taalanalyse en narratieve vaardigheden werden de modules aangepast. Een verklarende begrippenlijst voegden we toe. De video's en cursustekst werden vervangen door een aantrekkelijke e-learning in het online leerplatform Canvas waarbij de progressie van een cursist doorheen het zelfstudiepakket kan worden opgevolgd. Bovendien voegden we heel wat oefeningen en interactieve toetsen toe om de zelfevaluatie en het leerproces van de cursist te verhogen.

Twee medewerkers van Foyer vzw (een taalanalist en logopedist) testten de pilootversie uit en gaven feedback, net zoals twee zelfstandige taalanalisten en één logopedist. Zij waren enthousiast over de opbouw van de e-learning met voldoende afwisseling tussen theorie en oefening. Ook vonden ze de modules van een goed niveau en op een boeiende manier gebracht. De inhoudelijke en vormelijke opmerkingen en suggesties die ze nog hadden, werden zo goed mogelijk opgevolgd. Op basis van hun feedback werd de e-learning verbeterd.

Op 5 oktober startten achttien kandidaten aan de Cursus Moedertaalanalyse, veertien van hen ronden de volledige cursus af. Ze namen deel aan drie live online contactmomenten en doorliepen tussendoor zelfstandig de interactieve e-learning bestaande uit zes modules (Meertalige taalverwerving, Taalontwikkelingsstoornissen, Taaldiagnostiek, Linguïstiek, Taalanalyse en Werken als taalanalist). Daarnaast maakten ze twee opdrachten waarbij ze met reële logopedische casussen oefenden.

Na afloop evalueerden veertien deelnemers de cursus. Gemiddeld gaven ze de volledige cursus 8,71 op tien. Cursisten gaven hun mening over de e-learning, de contactmomenten, de cursus als geheel en de opdrachten via verschillende stellingen. Daaruit bleek dat ze erg positief waren, vooral de duidelijke opbouw en de oefeningen in de e-learning werden geapprecieerd. Sommige cursisten gaven de suggestie om hun progressie in de e-learning weer te geven of wilden nog meer oefening. Elf van de cursisten zijn ook effectief van plan om als taalanalist te gaan werken, de overige drie hebben praktische bezwaren (bv. over de verloning).

Daarnaast richtten we een lerend netwerk op zodat zelfstandige taalanalisten kunnen participeren aan collegiaal leren onder leiding van een procesbegeleider. Taalanalisten werden al twee keer online samengebracht om kennis en ervaringen rond een gezamenlijk thema uit te wisselen. De eerste keer (maart 2023) was dat thema werkefficiëntie, de tweede bijeenkomst (september 2023) draaide om profilering als taalanalist. We plannen nieuwe samenkomsten van het lerend netwerk aan een frequentie van twee keer per jaar. Via mailing en een WhatsAppgroep houden we de community van taalanalisten doorheen het jaar ook warm.

Via <https://www.taalbrug.be/cursussen/cursus-moedertaalanalyse> kan je de praktische informatie van de nieuwe cursus raadplegen.

Heb je vragen of wil je meer weten?

Neem contact op met info@taalbrug.be.

Referenties

- Altinkamis, F., & Simon, E. (2020). Language abilities in bilingual children: The effect of family background and language exposure on the development of Turkish and Dutch. *International Journal of Bilingualism*, 1-21.
- Bedore, L. M., & Peña, E. D. (2008). Assessment of bilingual children for identification of language impairment: Current findings and implications for practice. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 11(1), 1-29.
- Boerma, T., & Blom, E. (2017). Assessment of bilingual children: What if testing both languages is not possible? *Journal of Communication Disorders*, 66, 65-76.
- De Houwer, A. (2019). Input, context and early child bilingualism: Implications for clinical practice. In A. Bar-On & D. Ravid (Eds.), *Handbook of communication disorders: Theoretical, empirical, and applied linguistic perspectives* (pp. 599-616). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Fleckstein, A., Prévost, P., Tuller, L., Sizaret, E., & Zebib, R. (2018). How to identify SLI in bilingual children: A study on sentence repetition in French. *Language Acquisition*, 25(1), 85-101.
- Grech, H. & Dodd, B. (2007). Assessment of speech and language skills in bilingual children: A holistic approach. *Stem-, Spraak- en Taalpathologie*, 15(2), 84-92.
- Mostaert, C., De Smedt, H., & Roeyers, H. (2012). Diagnostiek van taalstoornissen bij meertalige kinderen. *Signaal*, 21(2), 4-11.
- Mostaert, C., Leysen, H., Buelens, D., & Segers, W. (2016). Taaldiagnostiek bij meertalige kinderen: samenwerking tussen logopedist en taalanalist. *Signaal*, 95, 22-36.
- Mostaert, C., Leysen, H., Desmedt, E., Van Den Heuvel, E., & Zink, I. (2019). Een onderbouwde aanpak voor taaldiagnostiek bij meertalige kinderen. *Logopedie*, 32(4), 19-28.
- Paradis, J., Genesee, F., & Crago, M.B. (2011). *Dual language development and disorders. A handbook on bilingualism and second language learning*. Baltimore: Paul H. Brookes.
- Singer, I., & Gerrits, E. (2017). Taalinput en taalontwikkelingsstoornissen. In: Gerrits, E., Beers, M., Bruinsma, G., & Singer, I. (red.). *Handboek taalontwikkelingsstoornissen*. (pp. 40-52). Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Tomblin, J. B., Records, N. L., Buckwalter, P., Zhang, X., Smith, E., & O'Brien, M. (1997). Prevalence of Specific Language Impairment in Kindergarten Children. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 40(6), 1245-1260.
- Winter, K. 2001. Numbers of bilingual children in speech and language therapy: Theory and practise of measuring their representation. *International Journal of Bilingualism*, 5(4), 465-95.